

กอแก้ว วงศ์พันธุ์
นักเขียน/นักวิจัยอิสระ

ชีวิตหลากหลาย แรงงานพม่า บนพื้นที่ชายแดน

ไทยและพม่ามีพื้นที่ติดต่อกันเป็นพื้นที่ชายแดน (border) อยู่หลายจังหวัด ตั้งแต่ภาคเหนือ จังหวัดตาก ภาคตะวันตกกาญจนบุรี ราชบุรี เรื่อยลงมาถึงภาคใต้ที่จังหวัดระนอง ในแต่ละพื้นที่ชายแดนเป็นเสมือนเส้นทางชีวิตของคนจากดินแดนหนึ่งที่ข้ามผ่านมายังอีกดินแดนหนึ่ง ด้วยความหวังและเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าของคนที่อยู่ข้างหลัง คนเหล่านี้คือแรงงานชาวพม่าที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศไทยโดยเฉพาะตามจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมและการบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่ลักลอบเข้ามาตามตะเข็บชายแดน หลังจากนั้นก็หาทางหลบหนีเข้าเมืองเพื่อหางานทำ บางคนมีนายหน้าพาไปส่งถึงที่ทำงาน แต่บางคนต้องดิ้นรนหาเองโดยการแนะนำจากเพื่อน หรือญาติที่มาอยู่ก่อนหน้านั้น มีข้อสังเกตว่าในแต่ละพื้นที่ชายแดนระหว่างไทย-พม่า มีความแตกต่างกันในแง่ของความสัมพันธ์ของคนไทยในพื้นที่ชายแดนและแรงงานชาวพม่าค่อนข้างมาก ซึ่งผู้เขียนพอจะ

เปรียบเทียบได้สองพื้นที่ คือ พื้นที่ชายแดนอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี กับพื้นที่ชายแดนจังหวัดระนอง พื้นที่ชายแดนทองผาภูมิ กาญจนบุรี เป็นพื้นที่ติดต่อค้าขายระหว่างไทยกับพม่าที่สำคัญแห่งหนึ่ง มีสินค้าไหลเข้าออกกระหว่างไทยกับพม่าทุกวัน โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นของป่า และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ รวมไปถึงอาหารและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับความงาม ส่วนสินค้าจากไทยที่เป็นยอดนิยมก็คือ เสื้อผ้า สินค้าอุปโภคบริโภค ประเภทผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน น้ำปลา น้ำมันพืช เป็นต้น

ทองผาภูมิเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของไทย ชาวพม่าเข้ามาสู่ทองผาภูมิเพื่อเป็นแรงงานรับจ้างในรีสอร์ท และแรงงานรับจ้างทั่วไป เช่น รับจ้างเก็บของป่า รับจ้างถางป่าเพื่อทำไร่ และมีไม่น้อยที่เข้ามาเป็นพ่อค้าแม่ขายในตลาดสดทองผาภูมิ ในแง่ของรายได้และเศรษฐกิจ แรงงานพม่าในทองผาภูมิมีทางเลือกและตัวเลขในแง่รายได้น้อยกว่าที่ระนองหลายเท่า แต่แรงงานพม่าส่วนใหญ่

สามารถมีที่อยู่อาศัย ด้วยการปลูกสร้างบ้านเรือนชั่วคราวตามแบบที่พวกเขาต้องการได้ในพื้นที่ของนายจ้าง และมีไม่น้อยที่แอบสร้างกระท้อหรือบ้านหลังเล็กๆ ตามป่าเขา ชายแดนทองผาภูมิจึงดูเหมือนมีเสรีสำหรับพวกเขา เพราะหลายคนไม่มีบัตรอนุญาตทำงาน ไม่มี ทร.38/1 เป็นเอกสารประจำตัวแรงงานต่างด้าว แต่พวกเขาสามารถปรากฏตัวในที่สาธารณะของทองผาภูมิได้เป็นปกติ ในเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ยังไม่อยากเข้มงวด ฉะนั้นคนไทยกับพม่าจึงคุ้นเคยกันในแง่ที่พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ติดกัน รู้ว่ามีการเดินทางไปมา เข้าออกระหว่างชายแดนอยู่เสมอ แต่เชิงความสัมพันธ์มีการแบ่งแยกชัดเจน คนไทยคือคนไทย - เจ้าของบ้าน คนพม่าคือแรงงาน - ผู้อาศัยที่ทำผิดกฎหมายคือลักลอบเข้าเมือง เป็นมายาภาพด้านอาชญากรรมในระดับขั้นต้นนับตั้งแต่พวกเขา่างเท้าเข้าสู่ดินแดนไทย และเป็นกลุ่มคนชั้นสองในพื้นที่ที่มีอัตลักษณ์ชัดเจน - ผู้หญิงและผู้ชายพม่าจะเคี้ยวหมาก ปากแดง ทุ่งผ้าถุงหรือโสร่ง แก้มเหลืองด้วยการทาอนาคา ในขณะที่คนอยู่ในระดับชั้นสองของสังคม แต่สินค้าของพม่ากลับเป็นสินค้ารองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลายชนิด เช่น บุหรี่พม่า แป้งอนาคาพม่า สบู่พม่า ผลิตภัณฑ์ทำจากไม้ โสร่งพม่า ผ้าทอพม่า งานฝีมือของพม่า หากนับรวมกะปิ ปลา กุ้ง กุ้ง กล้วยไม้พม่าซึ่งคนพื้นที่ทองผาภูมิบริโภคเกือบทุกวัน สินค้าพม่าก็หล่อเลี้ยงชีวิตประจำวันของคนพื้นเมืองที่นั่นด้วย สินค้าพม่ากลับเป็นสินค้าดึงดูดและสร้างรายได้ให้กับร้านค้าที่ขายสินค้าและของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว ทำให้ไม่ใช่สินค้าพื้นเมืองของกาญจนบุรีหรือทองผาภูมิ กลายเป็นสัญลักษณ์ว่า หากไปทองผาภูมิต้องซื้อ

ของพม่าหรือของจากเงินกลับมา สินค้าพม่ากลายเป็นสินค้าขึ้นชื่อของทองผาภูมิ พื้นที่ทองผาภูมิเป็นพื้นที่เศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว ขณะที่รัฐและคนพื้นเมืองเบียดขับคนพม่าให้เป็นอื่น ด้วยข้อหาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งสามารถใช้อาญาสิทธิ์ได้ทุกเมื่อ แต่ในเวลาเดียวกันกลับต้อนรับสินค้าและผลิตภัณฑ์ของพม่าด้วยความยินดี อย่างไรก็ตามผู้เขียนมองว่า พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะบริเวณด่านเจดีย์สามองค์ ตั้งอยู่ที่อำเภอสังขละบุรีห่างจากอำเภอทองผาภูมิไปอีกเกือบ 80 กิโลเมตร ชายแดนที่มีประวัติศาสตร์ไทยกำกับว่าเป็นทางผ่านและสามารถระหว่างกองทัพไทยและกองทัพพม่าสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช การผลิตซ้ำภาพสงครามและความเป็นศัตรูต่อกันผ่านอนุสาวรีย์ด่านเจดีย์สามองค์ ยังเป็นพื้นที่ตอกย้ำความเป็นอื่นของคนพม่าให้กับคนไทยอยู่ทุกวัน เนื่องจากไม่มีใครพลาดการถ่ายภาพที่ระลึกกับเจดีย์สามองค์เพราะความสำคัญของประวัติศาสตร์นี้ แม้ว่าที่อำเภอสังขละบุรีจะเว้นพื้นที่ให้กับพระและวัดวังแก้วอารามของหลวงพ่อดุตตะมะ พระชวามอญหรือไทยรามัญ ซึ่งเป็นที่นับถือของคนไทย พม่ามอญและกระเหรี่ยง ซึ่งในแง่ของนโยบายการท่องเที่ยวกลับสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่นี้ว่าเป็นดินแดนแห่งความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม ที่มีมอญ ไทย กระเหรี่ยง พม่าอยู่ร่วมกัน แต่ในความเป็นจริงคนพื้นเมืองยังคงมองคนพม่าเป็นแรงงานต่างด้าว และแบ่งแยกแตกต่างจากความคนไทย ดูได้จากการทำบุญที่ทองผาภูมิ คนไทยพื้นเมืองโดยทั่วไปไม่ร่วมทำบุญกับคนพม่า แม้จะอยู่ในวัดเดียวกัน ทำบุญในเวลาเดียวกัน และเป็น

โอกาสที่แรงงานข้ามชาติจะหาตุลิกะพม่าได้ต้องเป็นงานบุญประจำปีที่ทองผาภูมิ

พุทธศาสนิกชนเหมือนกัน แต่แยกกันทำบุญคนละฟาก ผิดกับคนไทยหลายคนที่ได้มีโอกาสได้ไปทำบุญที่วัดในฝั่งเกาะสอง หลวงพ่อเจ้าอาวาส พระลูกวัดรวมทั้งชาวบ้านให้เกียรติ เป็นมิตรกับคณะคนไทยอย่างมาก การแสดงออกในการต้อนรับอย่างเป็นเกียรติ คณะคนไทยทำบุญอยู่แถวหน้า ร่วมถ่ายภาพกับเจ้าอาวาส ในขณะที่พื้นที่เกาะสองและระนองก็เป็นพื้นที่พรมแดนไทยพม่า ในด้านภูมิศาสตร์เหมือนกัน

ชายแดนระนอง

จังหวัดระนอง ซึ่งเป็นพื้นที่บนพรมแดนไทย-พม่าทางภาคใต้ตอนบนของไทย จังหวัดระนองมีเนื้อที่ประมาณ 3,298.045 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากเป็นอันดับที่ 60 ของประเทศไทย เป็นพื้นที่ราบ 14% และภูเขา 86% มีเกาะน้อยใหญ่ในทะเลอันดามันจำนวน 62 เกาะด้านทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน และประเทศพม่า¹ ทิศเหนือติดจังหวัดชุมพร ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศใต้ติดกับจังหวัดพังงา คนพม่าในจังหวัดระนองมีหลายระดับชนชั้น และ

หมากพลู วัฒนธรรมการกินหมากของพม่ามีความสำคัญที่ต้องมีในทุกยามแม้แต่ในคืนมรสุม

คนไทยพื้นเมืองสามารถพูดภาษาพม่าได้ เพราะมีการติดต่อค้าขายกันมายาวนาน และคนไทยในระนองมีความสัมพันธ์เป็นพี่น้องเครือญาติกับคนพม่า มีปรากฏการณ์ถือบัตรประชาชนสองใบ ทั้งบัตรพม่าและบัตรประชาชนไทย จากการศึกษาของสิริพร สมบูรณ์บุรณะ² พบว่า พื้นที่บริเวณพรมแดนเกาะสอง-ระนอง ไม่มีปัญหาความขัดแย้งด้านเชื้อชาติที่รุนแรง แม้ว่าจะมีชนกลุ่มน้อยอยู่ปะปนกันเป็นจำนวนมาก แต่รัฐบาลพม่าก็ยอมรับคนไทยในพม่าว่าเป็นส่วนหนึ่งของคนพม่า รวมทั้งมีการเดินทางไปมาหาสู่กันได้สะดวก อย่างไม่เคยมีปัญหาอะไร เส้นทางเกาะสอง เป็นทางผ่านของแรงงานพม่าแทบทุกคนที่ลักลอบเข้ามาทำงานพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ชาวพม่าจะมาจากแห่งหนตำบลไหนก็ตามจะต้องมาผ่านเกาะสอง และเข้ามาประเทศไทยทางด้านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระนอง ฉะนั้นพื้นที่พรมแดนเกาะสอง-ระนองจึงเป็นประตูสวรรค์และนรกไปพร้อมๆ กันสำหรับแรงงานพม่า ที่หนีความยากจนมาแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าในประเทศไทย ในเกาะสองมีคนพม่าพูดไทยปักษ์ใต้ได้ชัดเจนคนหนึ่งบอกว่า เธอเป็นคนไทยที่อยู่ในพม่าและเล่าว่า คนเกาะสองส่วนใหญ่พูดไทยปักษ์ใต้ได้เกือบทั้งหมด เพราะบางคนมีญาติอยู่ที่ฝั่งระนอง ตัวเธอเองก็มีญาติอยู่ที่ระนอง และส่งลูกชายลูกสาว ให้ไปอยู่ระนอง เรียนหนังสือที่ระนองได้บัตรประชาชนไทย เพราะเธออยากให้ลูกได้สิทธิ

ความเป็นพลเมืองไทยมากกว่า

ตั้งแต่อดีต ไทย-พม่าติดต่อค้าขายข้ามไปข้ามมาระหว่างสองดินแดนอยู่ตลอด จากบันทึกหมายเหตุของสุพาสน์ ศิริพันธ์³ แสดงให้เห็นว่าคนไทย - คนพม่าอยู่ร่วมกันบนพื้นที่พรมแดนนี้มาเนิ่นนาน ย่านธุรกิจสำคัญปัจจุบันในจังหวัดระนองแถบถนนเมืองราษฎร์ในอดีตเคยเป็นที่อยู่อาศัยของชาวพม่าที่มาตั้งบ้านเรือนอยู่มากมายหลายหลังคาเรือน สุพาสน์ยังกล่าวถึงลักษณะเด่นของบ้านเรือนชาวพม่าว่า

“ทุกบ้านจะมีดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม เช่น ดอกแก้ว ดอกกุหลาบ ดอกมณฑา และดอกพวงชมพู ปลูกไว้หน้าบ้านทำให้ดูร่มรื่น บ้านเรือนเป็นบ้านสองชั้น มีใต้ถุนยกกระดาน มีระเบียงสำหรับนั่งเล่นหน้าบ้าน ฝาบ้านจะมีลูกกรงเป็นลายฉลุสวยงามเพื่อระบายอากาศ”

แสดงให้เห็นว่า ในอดีตไม่มีการกีดกันทางเชื้อชาติในจังหวัดระนอง เพราะชาวพม่าสามารถเข้ามาตั้งบ้านเรือนได้ในดินแดนไทย และอาจมีการแต่งงานข้ามชาติกันด้วยก็ได้ ต่างกับพื้นที่บนพรมแดนทองผาภูมิ ที่ไม่มีความสัมพันธ์แบบที่ระนองมีบริเวณดังกล่าวชาวระนองยังคงเรียกว่า “ตลาดพม่า” ผู้เขียนมองว่าหากเรียกในบริบทของอดีตอาจไม่มีการกลืนอายของการเหยียดเชื้อชาติ แต่ใน

¹ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ศาลากลางจังหวัดระนอง

² สิริพร สมบูรณ์บุรณะ, “รัฐชาติ ชาติและครอบครัวความอยู่รอดของชุมชนข้ามชาติบนเส้นพรมแดนไทย-พม่า กรณีศึกษาชุมชนไทยพลัดถิ่นระนอง-เกาะสอง (ไทย-พม่า)”, **สังคมศาสตร์**, สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2550

³ สุพาสน์ ศิริพันธ์ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

ปัจจุบันความคิดดังกล่าวอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตาม การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการสร้างความเป็น รัชชาติของไทย พม่าอาจกลายเป็นชาติศัตรูใน ช่วงการสร้างรัชชาติของไทย ฉะนั้นระยะเวลาเกือบ ยี่สิบปีที่ผ่านมา แรงงานพม่าจะเข้ามาอยู่ในทั่วทุก มุมของพื้นที่ในจังหวัดระนอง แต่ที่อยู่อาศัยไม่ใช่ใน แบบที่ถูกพรรณนาไว้ในอดีตที่ทุกบ้านมีกลิ่นหอม ด้วยหม่อมวลดอกไม้ ลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อย่าง สะดวกสบายอีกต่อไป แต่เป็นที่อยู่อาศัยในลักษณะ ของแหล่งเสื่อมโทรมอาศัยกันอยู่อย่างแออัด ยัดเยียด และอยู่ใกล้ตามบริเวณที่ทำมาหากิน เช่น โรงงานปากไก่อ่ (โรงงานปลาป่น) และตามท่าเรือ ต่างๆ บ้างก็อาศัยอยู่ในบ้านพักบริเวณโรงงานปลาป่น ที่เป็นตึกปูนเก่าๆ สองถึงสามชั้นแบ่งซอยเป็นห้อง สี่เหลี่ยมพอให้มีพื้นที่ได้นอนกันสองถึงสามคน เพราะบางคนมา มีภรรยาหรือสามีในเมืองไทย ห้องน้ำ ห้องสุขารวม รวมไปถึงห้องครัวที่แบ่ง บริเวณออกไปเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทุกคนสามารถ เข้าไปใช้ร่วมกันได้ น่าประหลาดใจว่าพวกเขาทนกับ กลิ่นโรงงานปลาป่นนี้ได้อย่างไร กินนอนอยู่กับมัน ได้อย่างไร อย่างสงบ ปราศจากการต่อต้านขัดขืน อยู่เป็นปีๆ เพราะโรงงานปลาป่นส่งกลิ่นเหม็นออกไป ได้ไกลถึง 10 กิโลเมตรซึ่งกลิ่นอันทรมาณนี้ระยะ ทางอันไกลปานนั้นก็ไม่ได้ลดระดับกลิ่นเหม็นของ มันลงได้เลย คำตอบนั้นเป็นเรื่องปากท้องของ ครอบครัวที่รออยู่ในพม่า เงิน ความหวัง กับ ครอบครัวที่ดีขึ้น

บริเวณที่อยู่อาศัยของชาวพม่าในปัจจุบัน ถูก แบ่งแยกจากชุมชนไทย แหล่ง “ชุมชนพม่า” ปัจจุบัน กับ “ตลาดพม่า” ในอดีต ความหมาย

ชาวพม่าข้ามไปมาระหว่างเกาะสอง-ระนอง ทั้งค้าขายและลักลอบเข้าเมือง

แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ชุมชนพม่าเป็นความท้าทายในแง่สถานะการเป็นแรงงานต่างด้าว ที่อยู่ในบริบทของประเทศไทยในปัจจุบันในแนวคิด assimilate ความเป็นไทยโดยวัฒนธรรมและภาษา ประกอบกับแนวคิด nationalism คุณเป็นคนไทยหรือเปล่า? คนที่แตกต่างไปจากความเป็นไทยก็กลายเป็นอื่น ชุมชนพม่าในเมืองระนองก็กลายเป็นเส้นแบ่งพรมแดนกันระหว่างไทยและพม่า เคลื่อนย้ายไปพร้อมกับพม่าในทุกหนแห่ง เป็นพื้นที่ทางการเมืองที่ถูกกำหนดโดยรัฐไทย แรงงานพม่าเกือบทั้งหมดไม่มีพาสปอร์ต เพราะค่าธรรมเนียมที่ค่อนข้างแพง แรงงานพม่าจึงยากที่จะมีเสรีภาพในการเดินทางออกนอกอาณาเขตที่กำหนดไว้คือ ไม่เกิน 16 กิโลเมตรจากบริเวณที่อยู่อาศัย ออกไปไกลกว่านั้นถือว่าลักลอบและผิดกฎหมาย หากจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานออกนอกพื้นที่ที่กำหนดหรือออกนอกเขตจังหวัด คนที่อนุมัติได้เพียงคนเดียวคือผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น ถือว่าอยู่ภายใต้อำนาจสูงสุดของจังหวัด ฉะนั้นการเดินทางออกนอกอาณาเขตของแรงงานพม่าจึงพกคดีลักลอบเข้าเมืองติดตัวไปด้วยตลอดเวลา เคราะห์หามยามร้ายถูกจับได้ก็就会被ส่งกลับพม่าทันที

ท่าเรือข้ามฟากระหว่างเกาะสอง-ระนอง

ตำแหน่งของความเป็นพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนระหว่างเกาะสอง-ระนอง ไม่ได้ช่วยให้แรงงานพม่ามีสภาพดีขึ้น เพราะไม่ได้ถูกกำหนดจากปัจจัยทางมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ถูกกำหนดด้วยความเป็นรัฐ-ชาติที่ถืออำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนและเน้นชาติ รัฐ และสังคมเป็นสิ่งเดียวกัน แม้แรงงานพม่าจะมีผลประโยชน์เศรษฐกิจของชาติเพียงไรไม่เกี่ยวกับกฎหมายจำกัดสิทธิแรงงานต่างด้าว เกาะสองมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจต่อทั้งไทยและพม่าตั้งแต่เมื่อรัฐบาลพม่าประกาศพัฒนาและขยายเกาะสองให้เป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจ เกาะสองจึงเจริญทางวัตถุมากขึ้น มีการสร้างสาธารณูปโภครองรับการขยายตัวของการลงทุนเรื่อยมา มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่าด้านจังหวัดระนอง บันทึกเมื่อเดือนมกราคม – ธันวาคม 2548 มีมูลค่าการค้ารวม 7,708.70 ล้านบาท และมูลค่าดุลการค้ารวม 3,586.01 ล้านบาท มูลค่าการส่งออก 5,647.36 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้ารวม 2,061.35 ล้านบาท ไทยขายอะไรให้กับพม่าบ้าง อันดับแรกคือ น้ำมันเชื้อเพลิง, น้ำมันหล่อลื่น, อวน/เชือก/ด้าย, นมข้น/สด, แบตเตอรี่, เหล็ก, ปูนซิเมนต์, ยางรถ, น้ำมันพืช, และเครื่องดื่มให้พลังงาน ส่วนพม่าได้เงินจากไทยด้วยสินค้าอะไรบ้าง อันดับแรกคือ สัตว์น้ำ, ถ่าน, สินแร่, กระจาปะปลา, ถั่วต่างๆ, ปลาป่น, พริกแห้ง, หอมแดง และไม้แปรรูป จะเห็นได้ว่าตัวเลขมูลค่าการค้าจำนวนมากทุนนิยมไม่ได้สลายอำนาจที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตแรงงานพม่าระดับล่างแต่อย่างใด

ระนองเป็นชายแดนที่มีคนหลายระดับในชุมชนพม่า หากเปรียบเทียบกับกาญจนบุรีและ

พังงา แรงงานต่างด้าวจำกัดเฉพาะการขายแรงงานขั้นต่ำ เป็นได้เพียงกรรมมาชีพ งานระดับที่ใช้ทักษะและความรู้แทบจะไม่เปิดพื้นที่ให้กับแรงงานพม่าแต่อย่างใด ต่างจากในระนอง การรับจ้าง และเปิดโอกาสการทำงานให้กับคนพม่ามีหลายระดับ เช่น ช่างถ่ายรูป ไกด์ พนักงานโรงแรม ครู พนักงานขาย เป็นต้น คนเหล่านี้จะอยู่ในอีกสังคมหนึ่งโดยสร้างสังคมของตนเองกับชุมชนแรงงานกรรมมาชีพ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ใช้ชีวิตในลักษณะเชิงปัจเจกไม่มีการรวมกลุ่ม หรืออยู่ร่วมกันเป็นชุมชนเหมือนแรงงานกรรมมาชีพ รวมไปถึงกลุ่มคนที่ทำธุรกิจร่วมกับนักธุรกิจคนไทย เนื่องจากชุมชนพม่าในระนองมีความหลากหลายสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ทั้งใน

แง่เศรษฐกิจ ในแง่ระดับการศึกษา กลุ่มคนพม่าในสังคมเมืองระนอง จึงเกิดการแบ่งระดับชนชั้นในหมู่พม่าด้วยกันเอง

นอกจากนี้แล้วยังเกิดการระบบพึ่งพาในแง่เศรษฐกิจในรูปแบบการกู้ยืมนอกระบบ คล้ายคลึงกันกับสังคมไทย ผู้เขียนได้พบและสัมภาษณ์ “กุกกีก” (นามสมมติ) หญิงสาวชาวพม่า อายุเพียง 23 ปี เธอเกิดที่ทวายแต่มาเติบโตในประเทศไทย จึงพูดและเข้าใจภาษาไทยได้ดีมาก พ่อและแม่ทำธุรกิจส่วนตัวครอบครัวของเธอค่อนข้างกว้างขวางมี

ชื่อเสียงในสังคมพม่า มีเครือข่ายเพื่อนพ้องที่ทำธุรกิจในจังหวัดภาคใต้ ชาวพม่าโดยเฉพาะระดับแรงงานจึงมีการพึ่งพาผู้มีอำนาจอย่างครอบครัวของเธอ ในเรื่องการหางานทำ และการกู้ยืมเงิน เธอมีรายได้ค่อนข้างสูง แต่ที่มาของรายได้ค่อนข้างเป็นธุรกิจที่เอาเปรียบเพื่อนร่วมชาติ เธอเก็บค่านายหน้า ปลอ่ยกู้ยืมดอกเบี้ย เรียกว่าเป็นนายทุนที่มีชื่อเสียงในหมู่แรงงานพม่า แต่ก็เป็นการทำอาชีพที่คล้ายกันกับลักษณะของการแลกเปลี่ยน ต่างคนต่างได้ผลประโยชน์

ระนองเป็นเมืองชายแดนที่ผูกสัมพันธ์ระหว่างคนสองชาติไทย - พม่ามาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามเมืองระนองยังคงดำรงพื้นที่การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ และพยายามเอื้อต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านชาวพม่าทำให้เกิดสังคมของพม่าขึ้นซ้อนกับสังคมไทย เพราะก้าวผ่านเส้นกั้นพรมแดนทั้งแง่ภูมิศาสตร์และพรมแดนที่ไหลเลื่อนเคลื่อนย้าย...เปิดโอกาสให้คนพม่ามีพื้นที่ทางสังคมได้ในระดับหนึ่ง

[แนะนำหนังสือ]

17 ผู้มีอิทธิพลในอาเซียน

หนังสือที่จะพาผู้อ่านให้รู้จัก 17 บุคคลสำคัญ จากทุกประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้มีบทบาทสำคัญตั้งแต่สมัยอาณานิคม จนถึงยุคปัจจุบัน บุคคลเหล่านี้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งกษัตริย์ นักการเมือง ผู้นำทัพ รวมทั้งนักเขียน ต่างสร้างสรรค์ผลงานที่ได้พลิกประวัติศาสตร์ และสร้างผลสะท้อนต่อบ้านเมืองของตน จนเกิดการเปลี่ยนแปลงใหญ่หลวง นำประเทศสู่รัฐเอกราช พัฒนาชาติให้เข้มแข็งรุ่งเรือง ส่งผลสู่การรวมกลุ่มเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) จนพัฒนาเป็นประชาคมอาเซียนได้ ผลงานการรวบรวมของจุฬานกศานติพงศ์และคณะ สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์ ในราคาเพียง 120 บาท